

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
KHOA LUẬT

SOUKSAVANH BOUDCHANHALATH

**CHẾ ĐỊNH THỪA KẾ THEO BỘ LUẬT
DÂN SỰ NƯỚC CHDCND LÀO**

*Chuyên ngành: Luật dân sự
Mã số: 60 38 30*

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

HÀ NỘI - 2013

**Công trình được hoàn thành
tại Khoa Luật - Đại học Quốc gia Hà Nội**

Cán bộ hướng dẫn khoa học: PGS. TS Nguyễn Bá Điển

Phản biện 1:

Phản biện 2:

**Luận văn được bảo vệ tại Hội đồng chấm luận văn, họp
tại Khoa Luật - Đại học Quốc gia Hà Nội.**

Vào hồi giờ, ngày tháng năm 20.....

Có thể tìm hiểu luận văn tại

Trung tâm tư liệu Khoa Luật – Đại học Quốc gia Hà Nội
Trung tâm Thông tin – Thư viện Đại học Quốc gia Hà Nội

MỤC LỤC

Trang bìa phụ

Lời cam đoan

Mục lục

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài.....	1
2. Tình hình nghiên cứu đề tài.....	2
3. Mục đích, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu	3
4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu của luận văn.....	4
5. Những đóng góp về khoa học của luận văn.....	5
6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận văn	5
7. Kết cấu của Luận văn	5
Chương 1: TỔNG QUAN NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ CHẾ ĐỊNH THỪA KẾ THEO PHÁP LUẬT NƯỚC CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO	7
1.1. Khái niệm thừa kế	7
1.2. Các phương thức thừa kế	11
1.3. Quá trình hình thành và phát triển chế định thừa kế nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào	14
1.3.1. Giai đoạn trước cách mạng tháng 12 năm 1975.....	14
1.3.2. Giai đoạn từ ngày 02/12/1975 đến nay	18
1.4. Cơ sở pháp lý của chế định thừa kế theo pháp luật nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào	21
1.5. Vị trí, vai trò của chế định thừa kế trong hệ thống pháp luật dân sự nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào.....	29
Kết luận chương 1	36

Chương 2: NỘI DUNG CÁC QUY ĐỊNH VỀ THỪA KẾ TRONG PHÁP LUẬT NƯỚC CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO TRÊN CƠ SỞ ĐỐI CHIẾU VỚI CHẾ ĐỊNH THỪA KẾ THEO PHÁP LUẬT VIỆT NAM	37
2.1. Những nội dung cơ bản của pháp luật thừa kế của nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào	37
2.1.1. Nhóm các quy phạm pháp luật quy định chung về thừa kế.....	37
2.1.2. Nhóm quy phạm pháp luật quy định về thừa kế theo di chúc	47
2.1.3. Nhóm quy phạm pháp luật quy định về thừa kế theo pháp luật.....	60
2.1.4. Nhóm quy phạm pháp luật quy định về thừa kế quyền sử dụng đất.....	72
2.2. Đánh giá pháp luật thừa kế của Lào trên cơ sở đối chiếu với pháp luật thừa kế của Việt Nam	75
2.2.1. Sự giống nhau	75
2.2.2. Sự khác nhau.....	76
Kết luận chương 2	90
Chương 3: THỰC TIỄN ÁP DỤNG, THỰC THI PHÁP LUẬT THỪA KẾ VÀ PHƯƠNG HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN HỆ THỐNG PHÁP LUẬT THỪA KẾ NƯỚC CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO.....	91
3.1. Thực tiễn áp dụng, thực thi pháp luật thừa kế nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào	91

3.1.1.	Những ưu điểm và hạn chế của hệ thống pháp luật thừa kế nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào	91
3.1.2.	Những vấn đề phát sinh trong quá trình áp dụng và thực thi pháp luật thừa kế	108
3.2.	Giải pháp hoàn thiện quy định về chế định thừa kế trong pháp luật nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào.....	112
3.2.1.	Tiêu chí hoàn thiện pháp luật thừa kế ở Lào	112
3.2.2.	Phương hướng hoàn thiện pháp luật thừa kế.....	118
	Kết luận chương 3	131
	KẾT LUẬN	132
	DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	134

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Ở Lào, từ thời phong kiến cho đến nay, pháp luật về thừa kế được xây dựng và hoàn thiện phù hợp với quan hệ sản xuất ở từng giai đoạn nhất định, theo đó quyền và lợi ích về tài sản của công dân được chú ý bảo vệ phù hợp với tình hình kinh tế xã hội của đất nước. Lịch sử đã cho thấy rằng, pháp luật về thừa kế ở Lào luôn được bổ sung và hoàn thiện ngày càng mở rộng và có sự phụ thuộc vào thành quả phát triển kinh tế xã hội qua các thời kỳ.

Trải qua quá trình đấu tranh cách mạng, xây dựng chủ nghĩa dân chủ ở Lào, các quy định này đã được ghi nhận, mở rộng, phát triển và được thực hiện trên thực tế tại các hiến pháp 1991, Bộ luật Dân sự 1990. Đặc biệt là với việc bổ sung của Luật Thừa kế năm 2008 đã đánh dấu một bước phát triển của pháp luật Lào nói chung và Luật thừa kế nói riêng. Bộ luật dân sự năm 1990 là kết quả của quá trình pháp điển hóa những quy định của pháp luật thừa kế. Nó kế thừa và phát triển những quy định phù hợp với thực tiễn, không ngừng hoàn thiện để đảm bảo quyền và lợi ích người dân một cách có hiệu quả nhất.

Xuất phát từ những lý do trên, việc nghiên cứu đề tài “ ***Chế định thừa kế theo Bộ luật dân sự nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào***” là yêu cầu khách quan, cấp bách nhằm hoàn thiện hơn nữa những quy định còn thiếu tính nhất quán về phương diện lý luận cũng như phương diện thực tế.

2. Tình hình nghiên cứu đề tài

Ở Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào, bước đầu hệ thống pháp luật được hoàn thiện, trong đó có các quy định về thừa kế đã học tập những kinh nghiệm của Việt Nam, có tính riêng biệt phù hợp với điều kiện của Lào. Các bài phân tích, đánh giá trên các trang báo pháp luật trước kia chưa giải quyết được bản chất pháp lý thừa kế, các loại thừa kế mà chỉ đơn giản dừng lại ở tìm hiểu pháp luật.

Sau khi Nhà nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào tách vấn đề ra thành một đạo luật riêng gọi là Luật thừa kế 2008 thì việc nghiên cứu đề tài vẫn có một số tài liệu, sách tham khảo đề cập tới. Nhưng so với Việt Nam, thì ở Lào rất ít có những tài liệu phân tích kỹ về vấn đề này.

3. Mục đích, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu

* **Mục đích:** Trên cơ sở phân tích, tìm hiểu quá trình phát triển pháp luật về thừa kế ở Lào qua các giai đoạn lịch sử khác nhau, luận văn đánh giá những mặt tích cực và hạn chế của pháp luật thừa kế Lào hiện nay. Trên cơ sở đối chiếu với pháp luật thừa kế của Việt Nam để từ đó nêu lên những quan điểm, giải pháp nhằm hoàn thiện pháp luật thừa kế của quốc gia Lào trong thời đại ngày nay.

+ **Nhiệm vụ:** Trên cơ sở mục đích đó, luận văn có những nhiệm vụ sau:

- Tìm hiểu những vấn đề lý luận về thừa kế ở Lào như khái niệm thừa kế, quyền thừa kế, pháp luật thừa kế, nguyên tắc và vai trò của pháp luật thừa kế.

- Đồng thời tìm hiểu pháp luật thừa kế của Việt Nam (nhiều kinh nghiệm cho xây dựng pháp luật thừa kế Lào).

- Phân tích quá trình phát triển và thực trạng pháp luật thừa kế ở Lào. Quan đó, nhận xét, đánh giá những ưu điểm, nhược điểm của pháp luật thừa kế hiện hành.

- Nêu sự cần thiết khách quan, quan điểm, tiêu chí cũng như giải pháp hoàn thiện pháp luật thừa kế

**** Phạm vi nghiên cứu***

Việc nghiên cứu đề tài này được xác định trong phạm vi các quy phạm pháp luật về thừa kế ở Lào từ chế độ phong kiến cho đến nay. Tuy nhiên, để luận văn có độ sâu, rộng cần thiết thì trong một chừng mực nhất định, tác giả cũng đề cập tới một số quy định tương ứng trong pháp luật một số nước để từ đó so sánh và đưa ra nhưng kết luận, kiến nghị có tính tham khảo nhất định.

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu của luận văn

Việc nghiên cứu luận văn dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác-Lênin, quan điểm, đường lối của Đảng và Nhà nước Lào về pháp luật. Đặc biệt là quan điểm của Đảng và Nhà nước nói về đường lối phát triển hình thức sở hữu toàn dân, hoàn thiện pháp luật trong thời kỳ đổi mới, được thể hiện trong các văn kiện của Đảng, Hiến pháp, các văn bản pháp luật Lào qua các thời kỳ và của một số nước trên thế giới về thừa kế.

Đề tài cũng được hoàn thành dựa trên cơ sở phương pháp duy vật biện chứng và duy vật lịch sử của chủ nghĩa Mác-Lênin.

Ngoài ra, tác giả còn sử dụng một số phương pháp khoa học chuyên ngành như phương pháp lịch sử, phương pháp logic, phương pháp phân tích, phương pháp so sánh, phương pháp tổng hợp, phương pháp nghị luận...

5. Những đóng góp về khoa học của luận văn

- Trên cơ sở phân tích tổng hợp các quan điểm, tác giả đưa ra quan điểm của cá nhân về khái niệm pháp luật thừa kế cũng như nguyên tắc, vai trò pháp luật thừa kế. Nhằm chứng minh tính đặc thù pháp luật thừa kế ở Lào, từ đó góp phần hoàn thiện hơn khoa học trong lĩnh vực thừa kế.

- Hệ thống hóa những quy định của pháp luật về thừa kế qua các giai đoạn lịch sử, để phân tích đưa ra những nhận định, đánh giá nhằm làm sáng tỏ quá trình phát triển và thực trạng của pháp luật thừa kế Lào

- Từ nhận xét, đánh giá sự phát triển và thực trạng pháp luật thừa kế ở Lào, tham khảo kinh nghiệm của một số nước trên thế giới, nhất là Việt Nam, luận văn đã đưa ra các quan điểm, giải pháp cụ thể trong việc hoàn thiện pháp luật về thừa kế ở Lào trong giai đoạn hiện nay.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận văn

- Về lý luận: Kết quả nghiên cứu của luận văn làm cơ sở lý luận quan trọng cho việc bổ sung Bộ luật dân sự của Lào, đặc biệt là pháp luật về thừa kế. Đồng thời luận văn còn là nguồn tài liệu tham khảo phục vụ công việc nghiên cứu giảng dạy và học tập của cán bộ,

giáo viên và sinh viên chuyên ngành Luật.

- Về thực tiễn: Luận văn đề ra các giải pháp cụ thể nhằm hoàn thiện pháp luật thừa kế sẽ có ý nghĩa thiết thực cho người có thẩm quyền áp dụng luật để giải quyết tranh chấp về thừa kế trên thực tiễn. Ngoài ra, luận văn còn là tài liệu bổ ích cho mọi cá nhân trong việc để lại di sản thừa kế, lập di chúc cũng như trong quá trình thực hiện quyền và nghĩa vụ dân sự của mình về lĩnh vực thừa kế.

Chương 1

TỔNG QUAN NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ CHẾ ĐỊNH THỪA KẾ THEO PHÁP LUẬT NƯỚC CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO

1.1. Khái niệm thừa kế

Thừa kế là một chế định dân sự, là tổng hợp các quy phạm pháp luật điều chỉnh việc chuyển dịch tài sản của người chết cho người khác theo di chúc hoặc theo một trình tự pháp luật nhất định, đồng thời quy định phạm vi, quyền nghĩa vụ và phương thức bảo vệ các quyền và nghĩa vụ của người thừa kế.

1.2. Các phương thức thừa kế

Có hai phương thức thừa kế chủ yếu được các nước thừa nhận là:

- + Thừa kế theo di chúc:
- + Thừa kế theo pháp luật:

1.3. Quá trình hình thành và phát triển chế định thừa kế nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

1.3.1. Giai đoạn trước cách mạng tháng 12 năm 1975

1.3.2. Giai đoạn từ ngày 02/12/1975 đến nay

1.4. Cơ sở pháp lý của chế định thừa kế theo pháp luật nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

Cơ sở pháp lý của chế định thừa kế là những nguyên tắc cần phải tuân thủ khi xây dựng nên chế định thừa kế đó.

Những nguyên tắc pháp luật thừa kế ở Lào được áp dụng chung cho hai hình thức thừa kế theo di chúc và thừa kế theo pháp luật và chúng đã xuất hiện ngay từ khi có những văn bản pháp luật đầu tiên của nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào.

Cơ sở pháp lý của chế định thừa kế dựa trên những quan điểm sau:

- * Nguyên tắc pháp luật bảo vệ quyền thừa kế của công dân
- * Nguyên tắc đảm bảo quyền bình đẳng của công dân về thừa kế
- * Nguyên tắc tôn trọng ý chí của chủ sở hữu và người được hưởng di sản:

- * Nguyên tắc cá nhân người thừa kế phải còn sống vào thời điểm mở thừa kế

- * Nguyên tắc người thừa kế được thực hiện các quyền và nghĩa vụ về tài sản do người chết để lại.

1.5. Vị trí, vai trò của chế định thừa kế trong hệ thống pháp luật dân sự nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

Thứ nhất, pháp luật thừa kế là sự thể chế hóa đường lối, chủ trương của Đảng nhân dân cách mạng Lào và của Nhà nước Lào về

quyền cơ bản của con người trong lĩnh vực dân sự.

Thứ hai, pháp luật thừa kế là phương thức quan trọng trong việc xác lập, củng cố, bảo vệ quyền sở hữu.

Thứ ba, pháp luật về thừa kế góp phần quan trọng trong việc củng cố mối quan hệ đoàn kết giữa các thành viên trong gia đình, góp phần bảo đảm ổn định cuộc sống cộng đồng và xã hội.

Thứ tư, pháp luật thừa kế có vai trò trong việc giữ gìn, phát huy các phong tục, tập quán tốt đẹp của dân tộc Lào.

Chương 2

NỘI DUNG CÁC QUY ĐỊNH VỀ THỪA KẾ TRONG PHÁP LUẬT NƯỚC CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO TRÊN CƠ SỞ ĐỐI CHIẾU VỚI CHẾ ĐỊNH THỪA KẾ THEO PHÁP LUẬT VIỆT NAM

2.1. Những nội dung cơ bản của pháp luật thừa kế của nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

2.1.1. Nhóm các quy phạm pháp luật quy định chung về thừa kế

Những vấn đề chung về thừa kế theo Luật thừa kế của Lào năm 2008 bao gồm những nội dung cơ bản sau đây:

- + Về thời gian, địa điểm mở thừa kế:
- + Di sản thừa kế
- + Tài sản của người chết trong khối tài sản chung của người khác:
- + Quyền tài sản do người chết để lại:
- + Thời hiệu khởi kiện về quyền thừa kế

+ Những người không được hưởng di sản.

+ Người thừa kế từ chối nhận di sản:

2.1.2. Nhóm quy phạm pháp luật quy định về thừa kế theo di chúc

Nhóm quy định phạm luật thừa kế theo di chúc bao gồm:

Thứ nhất, quy định các điều kiện di chúc được coi là hợp pháp.

Thứ hai, hiệu lực pháp luật của di chúc.

Thứ ba, giới hạn quyền của việc lập di chúc, những người không phụ thuộc vào nội dung di chúc.

Thứ tư, quản lý di chúc và di sản thừa kế

2.1.3. Nhóm quy phạm pháp luật quy định về thừa kế theo pháp luật

2.1.3.1. Diện và hàng thừa kế theo pháp luật

* Diện thừa kế theo pháp luật.

Diện thừa kế được xác định dựa trên quan hệ hôn nhân - gia đình, quan hệ huyết thống, quan hệ nuôi dưỡng với người để lại di sản chi phối.

* Hàng thừa kế theo pháp luật.

Theo Điều 10 Luật thừa kế Lào năm 2008 thì hàng thừa kế được chia như sau đây:

- Con (con đẻ, con nuôi, con ngoài giá thú) của người đã chết.
- Vợ, chồng của người đã chết.
- Hàng thừa kế theo dòng họ thứ nhất như: Bố, mẹ, ông nội, bà nội... của người đã chết.
- Hàng thừa kế theo dòng họ thứ hai như: Anh, chị, em cậu...

- Nhà nước.

Những người ở hàng thừa kế sau chỉ được hưởng di sản khi không còn hàng thừa kế trước.

2.1.3.2. Những trường hợp thừa kế theo pháp luật

Theo Điều 9 Luật thừa kế Lào năm 2008 quy định những trường hợp sẽ được chia thừa kế theo pháp luật bao gồm:

Thứ nhất, chủ tài sản không lập di chúc. Gồm trường hợp chủ tài sản chết mà không lập di chúc hoặc di chúc không có hiệu lực pháp luật.

Thứ hai, do người được thừa kế chết nên di sản đó được chuyển cho Nhà nước. Người thừa kế chết ở đây có nghĩa là vợ, chồng, con của người chết; hàng thừa kế thứ nhất và hàng thừa kế thứ hai tất cả đều chết trước hoặc chết cùng thời điểm với người chủ tài sản thì trong trường hợp này sẽ không còn ai thừa kế nên đem cho Nhà nước canh giữ.

Thứ ba, trường hợp người thừa kế không nhận khối tài sản đó hoặc những khối tài sản thừa sau khi đã đem chia theo di chúc.

2.1.3.3. Cách chia di sản thừa kế theo pháp luật

**** Một số trường hợp thừa kế đặc biệt***

So với các nước, Luật thừa kế của Lào năm 2008 quy định có những trường hợp thừa kế đặc biệt, gồm: thừa kế giữa người chủ và người phục vụ trong gia đình, thừa kế giữa người đang bị giam trong tù....

2.1.4. Nhóm quy phạm pháp luật quy định về thừa kế quyền sử dụng đất

Quyền sử dụng đất cũng là một loại tài sản, nên khi người có quyền sử dụng đất chết thì việc dịch chuyển quan hệ thừa kế quyền sử dụng đất là một dạng đặc thù, nên ngoài sự điều chỉnh chung của Bộ luật dân sự, Luật thừa kế, còn có Luật đất đai, Luật hôn nhân gia đình điều chỉnh.

2.2. Đánh giá pháp luật thừa kế của Lào trên cơ sở đối chiếu với pháp luật thừa kế của Việt Nam

2.2.1. Sự giống nhau

Thứ nhất, giống nhau về mục đích, chính sách, hình thức

Thứ hai, giống nhau về các quy định như: về thời điểm, địa điểm mở thừa kế, quy định hình thức di chúc, các trường hợp thừa kế theo pháp luật, chia di sản thừa kế...

Thứ ba, giống nhau về đối tượng điều chỉnh

Đối tượng điều chỉnh của pháp luật thừa kế không gì khác chính là di sản thừa kế.

2.2.2. Sự khác nhau

**** Về mặt hình thức***

Thứ nhất, về tính ngắn gọn dễ hiểu của quy định về thừa kế

Pháp luật thừa kế của Việt Nam được quy định chung trong Bộ luật dân sự 2005. Pháp luật thừa kế của Lào thuộc Bộ luật dân sự năm 1990 nhưng lại được quy định trong một đạo luật riêng gọi là Luật thừa kế. Luật thừa kế năm 2008, gồm 67 Điều, được phân thành

các điều mở đầu và 3 chương tiếp theo. Xét về mặt chủ quan thì pháp luật thừa kế Việt Nam ngắn gọn dễ hiểu, các điều trong cùng nội dung được phân thành bố cục rõ ràng tạo sự liền mạch trong quá trình tiếp cận và hiểu rõ từng vấn đề một của pháp luật thừa kế Việt Nam.

Thứ hai, về việc đặt tên và sắp xếp các điều luật

Các quy định trong Luật thừa kế Lào năm 2008 có một số điểm khác biệt so với pháp luật về thừa kế của Việt Nam trong việc đặt tên và sắp xếp các điều luật.

*** Về mặt nội dung**

+ Xác định di sản người chết để lại: Việt Nam quy định di sản bao gồm tài sản riêng của người chết, phần tài sản của người chết trong tài sản chung với người khác”[23, Đ634] nhưng Lào lại quy định “Di sản là tài sản của người chết, quyền sở hữu tài sản và nghĩa vụ của người chết để lại”.

+ Xác định người thừa kế: Pháp luật dân sự của Việt Nam ghi nhận Người thừa kế là cá nhân phải là người còn sống vào thời điểm mở thừa kế hoặc sinh ra và còn sống sau thời điểm mở thừa kế nhưng đã thành thai trước khi người để lại di sản chết; tổ chức phải còn vào thời điểm mở thừa kế [23, Đ634]. Trong khi pháp luật Lào không có quy định về người thừa kế ở một điều luật cụ thể nào mà thông qua các quy định về điều kiện hưởng thừa kế để hiểu về định nghĩa hưởng thừa kế.

+ Quy định về hàng thừa kế: Việt Nam quy định tại Điều 676 về hàng thừa kế theo pháp luật được như sau: Hàng thừa kế thứ nhất gồm: vợ, chồng, cha đẻ, mẹ đẻ, cha nuôi, mẹ nuôi, con đẻ, con nuôi

của người chết; hàng thừa kế thứ hai gồm: Ông nội, bà nội, ông ngoại, bà ngoại, anh ruột, chị ruột, em ruột của người chết; cháu ruột của người chết mà người chết là ông nội, bà nội, ông ngoại, bà ngoại; hàng thừa kế thứ ba gồm: cụ nội, cụ ngoại của người chết...

Thì Lào lại quy định có sự khác biệt như sau [18, Đ11]: Con (con đẻ, con nuôi, con ngoài giá thú) của người đã chết; vợ, chồng của người đã chết; hàng thừa kế theo dòng họ thứ nhất như: Bố, mẹ ông nội, bà nội... của người đã chết; hàng thừa kế theo dòng họ thứ hai: Anh, chị, em cậu và Nhà nước.

Như vậy, Lào không quy định con cái, vợ, chồng thuộc hàng thừa kế với cha mẹ như của Việt Nam mà là quy định ở hàng thừa kế đặc biệt trước hết.

+ Quy định thời hạn khởi kiện trong vấn đề thừa kế:

Đối với vấn đề thời hạn về quyền khởi kiện để đòi nợ đối với người để lại di sản, pháp luật thừa kế Việt Nam quy định thời hiệu có quyền khởi kiện để yêu cầu người chết thực hiện nghĩa vụ là 3 năm kể từ thời điểm mở thừa kế [23, Đ645]. Nhưng về thời hiệu khởi kiện để người thừa kế yêu cầu chia di sản, xác nhận quyền thừa kế của mình hoặc bác bỏ quyền thừa kế của người khác là 10 năm. Còn pháp luật Lào chỉ quy định có 3 năm kể từ thời điểm người lập di chúc chết kể cả quyền đòi nợ.

+ Đối chiếu về quy định chia di sản theo pháp luật:

Lào không quy định quyền thừa kế cho con ngoài giá thú nếu người con đó không được nuôi trong gia đình, nhưng Việt Nam lại

quy định con ngoài giá thú đều có quyền hưởng thừa kế bất cứ người con đó do ai nuôi, sinh sống ở đâu hay việc không thừa nhận quyền thừa kế giữa cha mẹ kế với con riêng [18, Đ15] trong khi Việt Nam lại thừa nhận quyền thừa kế đó nếu họ có quan hệ chăm sóc nuôi dưỡng nhau [23, Đ679] và pháp luật Lào cũng không thừa nhận quyền thừa kế của con nuôi đối với cha mẹ đẻ trừ trường hợp có tên trong di chúc

Ngoài ra còn có sự khác nhau trong quy định về di chúc, thừa kế kế vị...

Chương 3

THỰC TIỄN ÁP DỤNG, THỰC THI PHÁP LUẬT THỪA KẾ VÀ PHƯƠNG HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN HỆ THỐNG PHÁP LUẬT THỪA KẾ NƯỚC CỘNG HÒA DÂN CHỦ NHÂN DÂN LÀO

3.1. Thực tiễn áp dụng, thực thi pháp luật thừa kế nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

3.1.1. Những ưu điểm và hạn chế của hệ thống pháp luật thừa kế nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

3.1.1.1. Những ưu điểm pháp luật thừa kế Lào

Thứ nhất, pháp luật thừa kế Lào nói chung và Luật thừa kế Lào năm 2008 nói riêng đã quán triệt và cụ thể hóa các quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, Nhà nước nhân dân cách mạng Lào về xây dựng và hoàn thiện pháp luật trong điều kiện tình hình mới.

Thứ hai, pháp luật thừa kế Lào đã xây dựng một hành lang pháp lý vững chắc để thực hiện và bảo vệ quyền thừa kế công dân.

Thứ ba, pháp luật thừa kế Lào hiện hành đã khắc phục được những hạn chế và bất cập của những quy định thừa kế trước đây.

Thứ tư, trình độ kỹ thuật pháp lý của pháp luật thừa kế đã thể hiện được sự tiến bộ.

3.1.1.2. Những hạn chế về pháp luật thừa kế của Lào

Thứ nhất, pháp luật thừa kế của Lào còn thiếu tính cụ thể.

Thứ hai, pháp luật thừa kế chưa đạt đến tính toàn diện như thiếu một số quy định về thừa kế có yếu tố nước ngoài, con sinh ra theo phương pháp khoa học.

Thứ ba, pháp luật thừa kế hiện hành còn bất cập so với yêu cầu tình hình kinh tế xã hội.

Thứ tư, pháp luật thừa kế hiện nay còn tồn tại một số hạn chế về trình độ kỹ thuật lập pháp như việc đặt tên điều luật, việc sắp xếp, chia tách các điều luật..., chưa thật sự khoa học

3.1.2. Những vấn đề phát sinh trong quá trình áp dụng và thực thi pháp luật thừa kế

Trong quá trình áp dụng và thực thi pháp luật thừa kế ở Lào đã xảy ra những vướng mắc mà cơ quan tiến hành tố tụng lúng túng trong quá trình giải quyết. Những vụ án tranh chấp về thừa kế ngày càng nhiều, nhất là các vấn đề về thừa kế giữa các trong gia đình, giữa con riêng với con đẻ, con ngoài giá thú, thừa kế của con đang mang thai, thừa kế giữa anh chị em trong gia đình với nhau...

Theo thống kê vụ án về thừa kế hàng năm của nước CHDCND Lào trong giai đoạn từ 2009-2011 có 640 vụ án về thừa kế, trong đó có 451 vụ đã đưa ra xét xử xong, số vụ án còn tồn đọng là 209 vụ.

Riêng tòa án tỉnh, số vụ án hàng năm thống kê tại tỉnh Khăm Muộn (gồm hai cấp xét xử) như sau:

Giai Đoạn	Số Vụ Án	Đã xét xử	Xét xử chưa xong
2002 -2003	25	22	03
2003-2004	28	28	
2004-2005	20	20	
2005-2006	30	29	01
2006-2007	22	22	
2007-2008	23	23	
2008-2009	26	25	01
2009-2010	20	20	
2010-2011	14	14	

Hình 1: (Nguồn: Báo cáo hàng năm của TAND tỉnh Khăm Muộn)

Qua số liệu trên cho các quy định về Thừa kế còn nhiều bất cập, hạn chế khiến việc áp dụng các quy định pháp luật vào thực tiễn giải quyết tranh chấp khó thực thi, từ đó gây hậu quả cho việc hưởng thừa kế trong trường hợp di sản thừa kế có thể bị mất mát hoặc là bị tiêu hủy do nguyên nhân khách quan và chủ quan.

3.2. Giải pháp hoàn thiện quy định về chế định thừa kế trong pháp luật nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào

3.2.1. Tiêu chí hoàn thiện pháp luật thừa kế ở Lào

* Một là, tính đồng bộ, thống nhất của hệ thống pháp luật.

* Hai là, tính phù hợp:

Thứ nhất, tiêu chí này được hình thành trên cơ sở mối quan hệ giữa pháp luật và chính trị. Pháp luật là công cụ, phương tiện thể chế hóa đường lối của Đảng, làm cho đường lối đó có hiệu lực thực thi bắt buộc chung trên quy mô toàn xã hội.

Thứ hai, khi xây dựng hoàn thiện pháp luật thừa kế phải chú ý tính phù hợp giữa chính sách pháp luật với sự vận động của xã hội.

* Ba là, trình độ kỹ thuật pháp lý.

3.2.2. Phương hướng hoàn thiện pháp luật thừa kế

3.2.2.1. Rà soát, hệ thống hóa thường xuyên và có chất lượng các văn bản hiện hành liên quan đến thừa kế.

3.2.2.2. Bổ sung những quy định chưa phù hợp với pháp luật thừa kế

* Về di sản thừa kế:

* Về từ chối nhận di sản: Theo quy định hiện tại thì người muốn từ chối di sản thừa kế phải thực hiện trong vòng 6 tháng. Điều này không phù hợp nên quy định lại theo hướng không cần cụ thể thời gian, mà quy định thời hạn từ chối nhận di sản là thời điểm chia di sản.

* Về nhường quyền hưởng di sản:

Nên quy định cụ thể về vấn đề nhường quyền hưởng di sản thừa kế trong Luật thừa kế cụ thể như sau:

- Người thừa kế có thể nhường quyền hưởng di sản thừa kế của

mình cho người khác. Việc nhường quyền hưởng di sản phải được lập hành văn bản.

- Người được nhường quyền hưởng di sản phải thực hiện nghĩa vụ về tài sản do người chết để lại trong phạm vi di sản mà mình được hưởng, trừ trường hợp có thỏa thuận khác.

* Về thừa kế thế vị

Nên quy định thêm một điều luật về “thừa kế thế vị”.

* Về những người thừa kế được sinh ra theo phương pháp khoa học hiện đại:

Pháp luật thừa kế hiện hành ở Lào chưa có quy định cụ thể về vấn đề này.

Vì vậy, chúng tôi nghĩ trong thời gian tới cần phải bổ sung vấn đề những người thuộc diện thừa kế được sinh ra theo phương pháp khoa học hiện đại một cách cụ thể, rõ ràng.

* Về di chúc miệng

Quy định về di chúc miệng là quá sơ sài, nên cần quy định lại theo hướng các cơ quan Nhà nước có thẩm quyền cần có hướng dẫn kịp thời về hình thức di chúc này, người viết di chúc, trách nhiệm của người mang di chúc miệng đi công chứng, chứng thực.

* Về người làm chứng cho việc lập di chúc

Để đảm bảo di chúc được lập ra theo đúng ý chí của người để lại di sản, không bị tác động bởi người vì lợi ích của cha, mẹ, vợ, chồng, con của mình là người thừa kế theo di chúc hoặc theo pháp luật. Vì vậy, cần bổ sung quy định rõ những trường hợp không được

làm chứng cho việc lập di chúc

* Về người viết hộ di chúc

Để đảm bảo việc thống nhất khi áp dụng pháp luật cũng như người viết hộ thấy được vai trò của mình và trách nhiệm theo chúng tôi, pháp luật nên quy định những điều kiện đối với người viết hộ di chúc, diện những người được viết hộ viết hộ di chúc theo hướng “Những người viết hộ di chúc phải đảm bảo được các điều kiện như người làm chứng cho người lập di chúc” .

* Về việc thừa kế có yếu tố nước ngoài:

Để phù hợp với tình hình hiện tại thì nên cần bổ sung thêm các quy định để phù hợp với tình hình hiện tại như đối tượng lập di chúc của người nước ngoài tại đất nước Lào, hoặc công dân Lào ở nước ngoài, hay hình thức di chúc mật...

* Về di chúc chung của vợ chồng

Pháp luật thừa kế Lào cần bổ sung quy định cụ thể sau: “Vợ chồng có quyền lập di chúc chung để định đoạt tài sản của mình; di chúc chung của vợ chồng có thể được sửa đổi, bổ sung, thay thế, hủy bỏ khi có sự thỏa thuận của hai bên; nếu một người đã chết thì người kia chỉ có thể sửa đổi, bổ sung di chúc liên quan đến phần tài sản của mình”.

* Về di chúc bằng văn bản có giá trị như di chúc được công chứng, chứng thực

* Về cấu trúc và sử dụng từ ngữ trong một số quy phạm pháp luật thừa kế:

Xét về mặt kỹ thuật pháp lý, pháp luật thừa kế hiện hành vẫn còn những quy định chưa khoa học, chưa chính xác nên cần thiết phải khắc phục, cần điều chỉnh lại việc đặt tên các điều luật. Ngoài ra, cần sắp xếp lại cấu trúc các điều luật trong một số chương.

3.2.2.3. Kịp thời ban hành các văn bản hướng dẫn về thừa kế

3.2.2.4. Tiếp tục hoàn thiện cơ chế thi hành pháp luật thừa kế

Hoàn thiện cơ chế thực hiện pháp luật thừa kế đòi hỏi phải tính đến sự đồng bộ các yếu tố sau:

- Xóa bỏ các thủ tục rườm rà, gây cản trở hoạt động của người dân trong khi họ thực hiện quyền công dân của mình được pháp luật công nhận

- Hoàn thiện pháp luật về tiêu chuẩn các chức danh tư pháp theo hướng đảm bảo yêu cầu chuẩn về kiến thức pháp luật và kỹ năng áp dụng pháp luật chuyên ngành về các tiêu chuẩn đạo đức nghề nghiệp nhằm nâng cao hiệu quả giải quyết tranh chấp về thừa kế, đáp ứng yêu cầu cải cách tư pháp.

- Tăng cường năng lực lập pháp của Quốc hội, vì đây là cơ quan có quyền lực cao nhất, là cơ quan duy nhất có quyền lập pháp, lập hiến.

KẾT LUẬN

Để việc nghiên cứu, hoàn thiện pháp luật về thừa kế đạt kết quả tốt, điều đầu tiên phải đánh giá một cách khách quan những thiếu sót, hạn chế, bất cập trong pháp luật thừa kế hiện hành, quán triệt các

quan điểm, đường lối của Đảng, Nhà nước. Ngoài ra, cũng cần biết kế thừa và phát huy những thành quả tốt đẹp đã có, những kinh nghiệm tiên bộ của các nước.

Để thực hiện được mục tiêu trên, đòi hỏi phải có giải pháp đồng bộ. Trước hết cần phải rà soát và hệ thống hóa lại toàn bộ các quy phạm, tìm ra các điểm bất cập để tiếp tục hoàn thiện. Đồng thời cần sửa đổi, bổ sung kịp thời các quy định còn thiếu sót phù hợp với thực tiễn và thông lệ quốc tế. Mặt khác kịp thời ban hành các văn bản hướng dẫn các điều khoản chưa rõ, cụ thể để tránh những cách hiểu không đồng bộ, tạo sự thống nhất trong cách giải quyết tranh chấp. Bên cạnh đó tiếp tục hoàn thiện cơ chế thi hành và xây dựng pháp luật về thừa kế cũng là một biện pháp hữu hiệu trong quá trình hoàn thiện pháp luật thừa kế. Tất nhiên các giải pháp đó không thể hoàn thành trong thời gian ngắn mà phải có một thời gian nhất định, với một lộ trình phù hợp. Hy vọng rằng, với sự nỗ lực của cơ quan xây dựng pháp luật, pháp luật về thừa kế ở Lào sẽ ngày càng hoàn thiện, góp phần tích cực vào sự phát triển nền kinh tế xã hội đất nước.